

Frido Ritter

Fridolin (Frido) Jacob Ritter is geboren op 21 april 1924 in Soerabaja, NOI. Hij was de zoon van Arthur Ritter (1889-1971) en Johanna Elisabeth (Betty) Edwards Van Muijen (1888-1968). Zijn vader was een Joodse Oostenrijker die in 1911 naar Nederlands-Indië ging. Na de Eerste Wereldoorlog werd hij automatisch Tsjecho-Slovaak, omdat zijn geboorteplaats in Sudetenland lag. Zijn moeder was Indische. Frido had een oudere zus Brunhilde (Bruni) (1922).

Toen hij vijf was verbleef hij een tijdje in Nederland, Tsjechoslowakije en Duitsland, maar daarna keerde het gezin weer terug naar Nederlands-Indië. Hij zat in Bandung op de lagere school (de Bandoengse Schoolvereniging) bij Joop Brinkert en daarna op de HBS tot de oorlog uitbrak. Vanaf zijn 13^e werd hij lid van de padvinderij. Na de oorlog herinnert hij zich een schitterende padvinderstijd *'ik trok de bergen in, beklom ze en speelde allerlei spelletjes. Je was woudloper en als je woudloper was, was dat natuurlijk iets anders dan wat dat in Nederland betekent. Je ging echt het oeroud door, je ging een week op weg, zonder dat je proviand of geld bij je had en je overleefde heel goed, want je wist overal wat eetbare dingen waren en zo, en je kon vuur maken met vuursteentjes. Ja, ik heb een erg leuke schooltijd gehad.'* Hij zat ook in allerlei schoolverenigingen, zat op turnen, hockeyde en deed aan toneel.

Na de capitulatie van Nederland werden NSB-ers, Duitsers en mensen uit de door Duitsland geannexeerde gebieden opgeroepen zicht te melden. Frido en zijn vader gaven hier gehoor aan en melden zicht op het politiebureau. Daar kwam hij Leo Krijgsman, senior patrouilleleider bij zijn groep tegen, die bij de politie zat. Hij zij tegen Frido dat hij zich nooit had moeten melden. Ze werden gevangen gezet op het eiland Onrust voor Batavia. Na drie week werd hij weer vrijgelaten.

Hij wilde zich vrijwillig aanmelden voor het leger, maar dit kon niet omdat hij niet de Nederlandse nationaliteit had. Daarom ging hij bij de BB (Bescherming Bevolking). Na de Japanse capitulatie werd hun huis gevorderd en het gezin ging inwonen bij een tante op de Dagoweg.

Na de capitulatie op Japan, wordt Kapitein de Lange, officier bij de generale staf, actief in het verzet. Hij gaf leiding aan één van de belangrijkste verzetsgroepen in Bandung; het Java-Legioen. Groepen van Molukse ex-militairen sloten zich bij hem aan. Scouts en scholieren werden ingezet voor verbindingdiensten. De groep scouts stond onder leiding van 'luitenant' W. van der Vorst.

Frido ging vanuit de padvinderij bij een koeriersdienst, waarschijnlijk als onderdeel van het Java Legioen. Ze moesten berichten brengen vanaf een huis bij Lembang naar de berg Tankoebah Prahoe waar een aantal Nederlandse, Australische en Ambonese soldaten zich hadden teruggetrokken in een fort

uit de Javaoorlog. Door zijn tochten met Scouting kende hij de berg op zijn duimpje. De koeriersdienst heeft waarschijnlijk maar kort bestaan. Han Mets, een medepadvinder die bij een andere groep (groep 1 (Kaki) Sint Jorisgroep) zat, kreeg samen met hem een opdracht. Ze moesten nagaan of ergens een wapendepot zat. Hij zegt erover: *Dat was riskant en je kon je alleen maar 's nachts bewegen, dat weet ik nog wel, maar goed, ik had allerlei woudlopers- en sluipervaringen, die je als jonge padvinder leert, dat dat deden we.* De groep werd opgerold, maar Frido werden niet opgepakt. Later hoorde hij dat een van de leiders onthoofd was.

Op een gegeven moment, ergens in 1943 werd het gezin opgepakt omdat ze joods waren. De mannen en vrouwen werden gescheiden. Hij werd met zijn vader verhoord door de Kempetai en ze gingen van daar in september 1943 naar Bantjeui, het huis van bewaring in Bandung. Vervolgens gingen ze naar LOG Bandung en van daar via het Depotbataljon naar kamp Baros 5 in Tjimahi. Op 12 juli 1945 ging hij met 500 andere jongens naar het kamp 15e Bataljon in Bandung. Na de capitulatie van Japan werd het gezin weer herenigd. Zijn moeder en zus hadden geïnterneerd gezeten in kamp Ambarawa.

Frido werd aangesteld als corveeleider in het Ursulinenklooster, dat werd beveiligd door Japanners. De vijand was beschermer geworden. Hij kreeg plots een soort militaire taak, maar voelde zich er wel toe in staat. Hij was patrouilleleider geweest en had zo al jong geleerd om leiding te geven. In een interview zegt hij: *En die jongens van mijn leeftijd namen het ook zonder meer van mij aan als ik zei: jij gaat dit doen en jij zorgt voor het koken en jij voor de EHBO en ik houd de militairen in de gaten.* Hij kreeg een aantal Japanners onder zijn commando. Hij kreeg ook een aantal Nederlanders, waaronder vriendjes van Scouting, onder zich. Ze moesten onder andere hulp bieden aan vrouwen en kinderen die werden binnengebracht en mishandeld waren door de Indonesische extremisten. Ze ving ook mensen op die gevlucht waren en niets meer hadden. De padvinders moesten onder andere EHBO verlenen.

In december 1945 vertrok hij naar Nederland om te gaan studeren. In 1949 werd hij tot Nederlander genaturaliseerd. Hij studeerde af in wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij werd chemicus en promoveerde in 1956 in Delft. Hij trouwde met Maria Johanna Antonia Luxemburg (1927-2016).

Frido gaf een interview over Nederlands-Indië tussen 1940 en 1960 en daarin vertelde hij ook over zijn padvinderstijd.

Hij overleed op 7 juli 2007 en werd begraven op Begraafplaats IJsselhof in Gouda.

Ja kijk. Ik moet misschien nog even teruggrijpen op mijn padvinderstijd in Indonesië, dus vóór de Japanse bezetting. Ik heb, zoals ik zei, geleerd als woudloper te leven. Ik ben een keer voor een voettocht van een week met een vrindje de Gedé-Panggrango opgegaan, dat is een tweelingberg in de buurt van Buitenzorg. We maakten er een sport van om niets mee te nemen, behalve en padvindersmes. We bouwden onze hutjes, we vonden ons eten in de natuur en we gingen de berg op. We hebben nog een zwarte panter van boom tot boom zien springen. En voor het eerst heb ik tot mijn verbazing ijs gezien, 's morgens op de top van die berg. We schrokken een keer geweldig toen we een dood zwijn zagen in een beekje waar we de nacht tevoren uit hadden gedronken! Kijk, dat is een vorm van leren overleven, die men toen nog niet zo noemde, zoals nu in managementcursussen en dergelijke.

Dus ik denk dat mijn padvinderstijd mij erg veel bijgebracht heeft van: "Zorg dat je zelfstandig bent. Zorg dat je je eigen boontjes kunt doppen. Zorg dat je ook onder moeilijke omstandigheden kunt overleven".

Meer informatie

[Fridolin Jacob \(Frido\) Ritter : genealogie per Jonathan GRODZINSKI \(grozji\) - Geneanet](#)
[247 Collectie Correspondentie \(NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies\) - NIOD](#)
[NAMEN Baros Tjimahi](#)
[Baros 5](#)
[Gelijkstellingen, toepasselijkverklaringen en naturalisaties \(1850-1984\)](#)
[Gouda - Begraafplaats IJsselhof - - graf 439936](#)
[Online Familieberichten; Overleden: Fridolin Jacob \(Frido\) Ritter \(07-07-2007\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.